

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z wniosku W. K.
przy uczestnictwie L. M.
o rozgraniczenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 17 września 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od uczestniczki L. M. na rzecz wnioskodawczyni W. K. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 września 2019 r. Sąd Okręgowy w K. w sprawie z wniosku W. K. przy uczestnictwie L. M. o rozgraniczenie na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z 4 lipca 2018 r. oddalił apelację, rozstrzygając o kosztach postępowania.

Skargę kasacyjną od powyższego postanowienia Sądu Okręgowego w K. wywiodła uczestniczka postępowania, zarzucając orzeczeniu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 153 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie, a także § 39 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków, a także § 3 pkt 2 w zw. z § 5 pkt

1a rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 kwietnia 1999 r. poprzez ich niezastosowanie, a ponadto rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 w zw. z art. 278 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 231 niewskazanego w treści zarzutu aktu normatywnego, jak również art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., art. 520 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, art. 102 w zw. z art. 13 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na to, iż jest ona oczywiście uzasadniona. Ponadto skarżąca podniosła, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, mianowicie „czy protokół graniczny ustalenia granicy działki z rozprawy granicznej prowadzonej przez uprawnionego geodetę oddaje przebieg granic ewentualnie stan spokojnego posiadania”. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w K. i poprzedzającego je postanowienia Sądu Rejonowego w S. oraz o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie, a także o zasądzenie od Wnioskodawczynie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, powiększonych o koszty zastępstwa adwokackiego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Wnioskodawczynie wniosła o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania oraz o zasądzenie na jej rzecz od Uczestniczki kosztów postępowania kasacyjnego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie i ocena wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie wymagają przypomnienia utrwalonych w orzecznictwie Sądu Najwyższego standardów odnoszących się do wymagań, jakie powinien wniosek spełniać.

Po pierwsze, skarga kasacyjna w polskim porządku prawnym stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Szczególny charakter skargi prowadzi do wniosku, iż jej rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, które wykraczają poza indywidualny interes skarżącego, bowiem obok niego, a raczej w pierwszej kolejności, mają swoje źródło w interesie publicznym. Postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem przed sądem trzeciej

instancji w sprawie indywidualnej - zwyczajnym postępowaniem odwoławczym od orzeczeń wydanych w sprawach rozpoznawanych przez sądy dwóch instancji. Założenie to determinuje zakres dopuszczalności skargi kasacyjnej, charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, a także - co istotne na etapie tzw. przedsądu - wymagania stawiane treści skargi kasacyjnej.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w pięciu przypadkach: jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W pierwszej kolejności, w ramach badania wniosku o skargi kasacyjnej do rozpoznania ocenie przez Sąd Najwyższy podlegają w istocie wyłącznie wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie ujęte przez skarżącego w treści wyodrębnionego w ramach skargi kasacyjnej wniosku oraz jego samodzielny uzasadnienie. Oznacza to, że nie podlegają ocenie Sądu Najwyższego na tym etapie podstawy kasacyjne ani ich uzasadnienie.

Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Wykazanie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, a także ich prawidłowe, wyczerpujące i zgodne z utrwalonymi w orzecznictwie standardami uzasadnienie spoczywa na Skarżącym, który każdorazowo, w zależności od występującej w jego ocenie przesłanki oraz treści przepisów i wskazywanych problemów, powinien zawrzeć w treści uzasadnienia wywód odpowiadający standardom wymaganym od profesjonalnego pełnomocnika. Co istotne, a czego nie spełnia skarga kasacyjna w niniejszej sprawie, rolą Sądu Najwyższego rozpoznającego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest podejmowanie próby dekodowania, a tym bardziej samodzielnego poszukiwania okoliczności i motywów, które mogłoby uzasadniać przyjęcie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się w szczególności pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istnienie istotnego

zagadnienia prawnego, nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. - zamiast wielu - postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., sygn. akt II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., sygn. akt III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Oznacza to, że sformułowane w treści skargi kasacyjnej zagadnienie nie powinno mieć waloru kazuistycznego, w szczególności takiego, który służyć ma w istocie przede wszystkim uzasadnieniu polemicznego stanowiska skarżącego w konkretnej sprawie. Zagadnienie powinno być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, a zatem w taki sposób, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienie SN z dnia 5 grudnia 2008 r., sygn. akt III CZP 119/08, niepublikowane). Istotność zagadnienia oznacza przede wszystkim, iż nie chodzi o kwestię, która może być rozstrzygnięta bez konieczności angażowania Sądu Najwyższego, bowiem wynika to z niebudzącej wątpliwości treści stosowanych w postępowaniu cywilnym przepisów prawa materialnego bądź procesowego. Ponadto chodzić ma o zagadnienie, które nie zostało w sposób jednoznaczny i nie budzący dalszych wątpliwości rozstrzygnięte w orzecznictwie.

Istotne wymagania wynikające z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczą także przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Wypada przypomnieć, że w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., dotyczącym przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, chodzi o łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienie przepisom prawa. Według utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurystycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego

z: 24 lutego 2012 r., sygn. akt V CSK 225/11, 13 kwietnia 2016 r., sygn. akt V CSK 622/15, niepublikowane). Okoliczności te powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., sygn. akt II CZ 89/2005, z dnia 10 sierpnia 2006 r., sygn. akt V CSK 2004/06, i z 24 lutego 2006 r., sygn. akt IV CSK 8/06, niepublikowane). Oznacza to, że wskazanie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, dostrzegalnej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Skarżący przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. *inter alia* postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

W niniejszej sprawie skarga kasacyjna nie zawierała wystarczająco umotywowanego wniosku o przyjęcie do rozpoznania, bowiem jego uzasadnienie nie czyni zadość powyższym wymaganiom. W uzasadnieniu podano w sposób wieloaspektowy argumentację odnoszącą się do zarzucanych przez Skarżącą naruszeń prawa w orzeczeniu Sądu *ad quem*, jednak w istocie stanowią one polemikę z ustaleniami Sądu w zakresie stanu prawnego nieruchomości.

Co do sformułowanego we wniosku istniejącego w ocenie Skarżącej istotnego zagadnienia prawnego wskazała ona w uzasadnieniu regulacje dotyczące postępowania przy sporządzaniu protokołu granicznego oraz dokonała oceny jego charakteru. Pominęła okoliczność, iż dla poparcia tezy o istnieniu istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest wskazania pogłębionej argumentacji prawnej według wskazanych powyżej standardów wynikających z utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego.

Podobnie Skarżąca nie sprostала wymaganiu prawidłowego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie zarzutu oczywiście jej zasadności, a mianowicie co do naruszenia art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. Uzasadnienie praktycznie ogranicza się do powołania

wybranych tez z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczących standardu oceny przez sąd *aq quem* materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz wskazania, iż w ocenie Skarżącej w niniejszej sprawie doszło do naruszenia tych standardów. Tak sformułowane uzasadnienie, w szczególności bez wskazania tego, z uwagi na brak jakich samodzielnych ustaleń, które powinny być dokonane przez Sąd drugiej instancji a ten ich nie dokonał, doszło do rażącego naruszenia prawa procesowego w stopniu uzasadniającym tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, a także bez wykazania tego, iż naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy, nie spełnia wymagań odnoszonych do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie jest przy tym wystarczające proste, wręcz lakoniczne odesłanie do zarzutów apelacji, bowiem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno być sformułowane w taki sposób, aby Sąd Najwyższy dokonując oceny na etapie przedsądu nie był zmuszony do dokonywania samodzielnych ustaleń w tym zakresie, bowiem wykazanie powyższych okoliczności należy do profesjonalnego pełnomocnika Skarżącej. Powołując zarzut kasacyjny o charakterze procesowym, którego podstawą jest naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 233 k.p.c. (w niniejszej sprawie art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.), należy dokonać skrupulatnego wywodu prawniczego, dowodzącego zasadności powołania się na ten przepis. Z samej konstrukcji skargi kasacyjnej wynika, iż art. 233 k.p.c., nawet łączony z art. 328 § 2 k.p.c., co do zasady nie normuje takich uchybień procesowych, które poddane są kontroli kasacyjnej, bowiem przepis ten dotyczy postępowania dowodowego i oceny wiarygodności oraz mocy przeprowadzonych dowodów. Ocena ta oraz ustalony na podstawie dowodów stan faktyczny nie mogą stanowić podstawy zarzutów kasacyjnych (art. 398³ § 3 k.p.c.) a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Wyjątkowo dopuszcza się podnoszenie zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. wówczas, gdy z uzasadnienia przedstawionego przez Skarżącego wynika, że podczas rozpoznawania sprawy sąd drugiej instancji dopuścił się rażącego naruszenia reguł postępowania dowodowego w takim stopniu, iż jest widoczne wadliwe rozpoznanie sprawy prowadzące do jaskrawo niesprawiedliwego rozstrzygnięcia i pokrzywdzenia strony. Jednak, jak zaznaczono,

wywiedzenie, że sytuacja taka ma miejsce, należy do podmiotu wnoszącego skargę kasacyjną (zob. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt III CSK 150/19, niepublikowane).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c., a także zgodnie z § 5 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

jw